

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین
معاونت پژوهشی

دانشکده بهداشت

گزارش نهایی طرح تحقیقاتی

عنوان :

بررسی ارتباط بین شیوع اختلالات اسکلتی – عضلانی با شرایط ایستگاه کاری اساتید و کارکنان دانشکده
بهداشت دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۹۱

استاد راهنما :

مهندس مهران قلعه نوی

مجریان:

مسعود نجفی

مهدی آقا نسب

بهرام کوهنورد

چکیده

زمینه و هدف :

اساتید در کلاسهای درس و کارکنان در محل کار با ریسک فاکتورهای مختلف ارگونومی از قبیل کار با کامپیوتر ، ایستادن های طولانی ، نگاه کردن به پرده نمایش اسلاید در وضعیتی نامناسب روبرو هستند . مشاغل اداری از جمله مشاغلی هستند که شیوع اختلالات اسکلتی-عضلانی در آنها بالا می باشد. نشستن طولانی مدت، کار با کامپیوتر، حرکات تکراری، پوسچرهای استاتیک و شرایط محیطی نامطلوب می تواند عامل ایجاد کننده این اختلالات باشد .از اینرو تحقیق حاضر در بین اساتید و کارکنان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی قزوین به منظور بررسی ارتباط بین شیوع اختلالات اسکلتی – عضلانی با شرایط ایستگاه کاری انجام شده است .

مواد و روش ها:

این مطالعه بصورت مقطعی در بین ۶۴ نفر از اساتید و کارکنان شاغل در دانشکده بهداشت صورت گرفت . به منظور تعیین میزان شیوع علایم اختلالات اسکلتی عضلانی در اندامهای گوناگون بدن از پرسشنامه نوردیک و به منظور ارزیابی ریسک فاکتورهای محیط کار از پرسشنامه ارگونومی اداری که مورد تایید سازمانهای بین المللی ارگونومی است، بهره گیری شد. سپس داده های بدست آمده وارد نرم افزار Spss17 شد و توسط آزمونهای کای دو و تی تست مستقل مورد آنالیز آماری قرار گرفت.

یافته ها:

توزیع فراوانی شیوع علائم اختلالات اسکلتی- عضلانی در اساتید طی یک سال گذشته در ران پا (۸۵/۷٪)، گردن و شانه (۶۴/۳٪)، کمر (۴۲/۹٪) و مچ دست (۳۵/۷٪) و در کارکنان کمر (۶۰٪)، مچ دست و گردن (۴۴٪)، پشت (۴۰٪) و زانو (۳۶٪) بود. همچنین ارتباط معنی داری بین شاخص ارگونومیک محاسبه شده و اختلالات در نواحی مختلف بدن وجود دارد ($P < 0.05$) میانگین این شاخص در افرادی که از این اختلالات رنج می برند کمتر بوده و در نتیجه وضعیت نامطلوب ارگونومیک را نشان می داد. ۸۳/۶ درصد از کارکنان در اولویت اول اقدامات اصلاحی (یعنی لزوم انجام هر چه سریعتر اقدامات اصلاحی قرار گرفتند). پوسچر نامطلوب و طراحی نامناسب ایستگاه کار از عوامل خطر شناخته شدند .

بحث و نتیجه گیری:

پوسچر نامطلوب و طراحی نامناسب ایستگاه کار از مهمترین موارد مشکلات ارگونومیک می باشد. نامناسب بودن ارتفاع میز و محل قرار گرفتن مانیتور و صفحه کلید، عدم وجود فضای کافی برای پاها در زیر میز، نامناسب بودن محل قرارگیری تلفن و دیگر لوازم اداری بر روی میز، و نامناسب بودن موقعیت مانیتور نسبت به پنجره ها از فاکتورهایی هستند که می بایست در اصلاح ایستگاه کار این افراد مورد توجه قرار گیرد.

واژه های کلیدی: اختلالات اسکلتی – عضلانی ، کارکنان و اساتید ، شرایط ایستگاه کار، ارگونومی.